

NAŠE TIPY

■ 1. červen
Jaké je to být dobrovolníkem v ČR aneb **setkání s Claire**, naše země, lidé a zvyky očima Francouzky, která si ČR vybrala v rámci Evropské dobrovolné služby, Francouzský klub, třída Legionářů 15, Jihlava, 18.00

■ 2. červen
Večer a noc na zámku, dělostřelba, šerm, dobová hudba, ta-nečnice, fakír, zámek, Chotěboř, 19.00

■ 3. červen
Martinkovský duaton, běh, jízda na kole, běh, náves v Martínkově, 15.00

Měřinská padesátka, pěší 15, 30, 50km, cyklo 25, 45, 65km, start: 7.00 – 10.00, fotbalové hřiště, Měřín

Městské oslavy Dne dětí, pohádková stezka, dětská show, kouzelník, mažoretky, nafukovací hrad, Vratislavovo náměstí, Nové Město na Moravě, 13.00

■ 4. červen
4 Klíče k Velkomeziříčské bráně, tradiční soutěž čtyř obcí Velkomeziříčska, motoshow, horelezecká stěna, doprovodný program pro děti a rodiče, náměstí, Velké Meziříčí, 15.00

■ 6. červen
Mezinárodní **hudební festival** 13 měst Conventus Moraviae, zámek, Velké Meziříčí, 19.30

■ 8. červen
Slavnostní otevření Mlynářské cyklostezky, společná jízda, prezentace, country hudba, penzion Bobrová, 10.00

■ 10. červen
Krucemburská stopa, pěší 10, 17, 28km, cyklo 30, 40, 50km, start 7.00 – 10.00, informační centrum Krucemburk
Koncert zpěvačky Evy Henychové, Mateřské centrum Kopretina, Radešinská Svratka

■ 11. červen
Kácení máje, scénky s babkou, dědkem, hajným a policajtem, mažoretky z Jihlavy, soubory Kvítek a Podjavořičan, dále vystoupí děti z místní mateřské školky a nevehelská děvčata s country tancem, náves, Nevcehle Mladé Bíteško, **přehlídka** místních krojovaných skupin, vystoupí folklorní kroužky obou městských MŠ, Bítešánek, Sluničko a dětské skupiny národopisného souboru Bítešan, nádvoří Městského muzea, Velká Bíteš, 15.00

■ 14. červen
Mezinárodní **hudební festival** 13 měst Conventus Moraviae, konventní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Žďár nad Sázavou, 19.30

■ 15. červen
Mezinárodní **hudební festival** 13 měst Conventus Moraviae, kamenný sál zámku, Třebíč, 19.30

■ 16. červen
Koncert vážné hudby, kostel Povýšení Svatého Kříže, Sněžné

■ 20. červen
Mezinárodní **hudební festival** 13 měst Conventus Moraviae, nádvoří zámku, Velké Meziříčí, 19.30

■ 21. červen
Evropský svátek hudby, Karlovo náměstí, Třebíč

■ 25. červen
Oslava 100 let založení hasičského sboru a sraz rodáků, ukázky cvičení, dechovka, Maršovice, 13.00

■ 30. červen
Nazareth, jediný letošní **koncert** britské skupiny v ČR, ovál u zimního stadionu, Žďár nad Sázavou, 19.30

Informace jsou převzaty z interaktivní databáze akcí www.region-vysocina.cz

DÍL I.

PRAŽSKÉ

NOWINY.

1846–2006

Odpovědný redaktor: Karel Hawlíček. Vydavatel a nakladatel: Muzeum Vysočiny

Ve spolupráci s **Krajskou knihovnou Vysočiny** v Havlíčkově Brodě a novinářským **Centrem Vysočiny** připravuje **Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod**

Co jest obec ?

Pražské noviny 5. listopadu až 31. prosince 1846 – úryvek ze článku.

Lidé jsou pohromadě, bydlí jeden vedle druhého, v jedné obci, v jedné společnosti, ale nepomyslí a nevědí proč a nač. Nespácháme křivdu, řekneme-li, že snad z tisíce jednoduše na našich krajanů nenapadlo, proč tak asi vedle sebe ve společnosti, v obci žijeme, proč nesedí každý člověk a každá rodina sama o samotě, od ostatních vzdálena a oddělena.

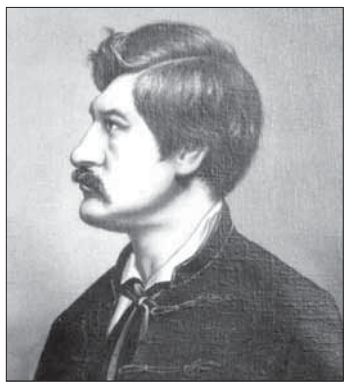
Pouhé pohromadě bytí, vedle sebe bytí bez všelikého vědomí, bez vzájemnosti není ještě obec, a nejlepší příklad takové společnosti vidíme při stádě, které hnáno jsou kamskoli od pastýře svého, ačkoli opravdu ve společnosti žije, přece žádných výhod z toho neužívá, ba naopak ještě škodu trpí, jelikož jedno druhému jen pastvy užívá a překáží.

Nemůžeme tedy stádo nazvatí obcí, protože jeden oud druhému nepomáhá, protože nemá společného účele svého. Taktéž by se obcí nazývat neměla vesnice neb městečko, kde lidé pouze vedle sebe bydlí, toliko sobě překážejí a škodíce, aneb aspoň žádného šlechetného, vyššího společenského účele nemajíce.

Každá dobře řízená obec musí být ale jen založena na užitku, a sice na užitku všeobecném. To je, každý jednotlivec musí z toho užít mít, že v obci žije, sice je tato obec špatná. Každá obec je jakési omezení svobody jednotlivců, člověk právě tím, že do obce vstupuje, k rozličným povinnostem se zavazuje, které by sic jinak (jako pou-

hý člověk osamělý aneb v rodině živoucí) neměl, a k těmto povinnostem zavazuje se dobrovolně jen proto, že z toho spolku, od té obce za to větší užitek očekává. V obci musí platit zásada: Něco za něco, nic za nic, a čím více se obec drží této zásady tím dokonalejší je...

Samo sebou se již rozumí, že nemůže být žádná obec jenom k prospěchu (pro užitek) jednoho či několika málo osob, sice by přestala být společností. Když se jakákoli společnost a k jakémukoli

Letos si připomínáme 185. výročí narození a 150. výročí úmrtí Karla Havlíčka Borovského, rodáka z našeho kraje. Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod připravilo malý seriál textů českého žurnalistického génia. Zjistíte, že ani po desítkách let nijak neztratily ze své aktuálnosti.

účelu seskupí, není sice zapotřebí, aby každý jednotlivý oud té společnosti stejné obtíže nesl, tj. stejně k společnému účelu přispíval: to však nevyhnutelně při každém spolku být musí, aby každý oud v tom poměru užíval společných výhod a užiteků, v jakém poměru nese společné obtíže, totiž aby ten, kdo více přispívá, zase větší podíl bral z vytěženého, sice je společnost založena na nespravedlivosti. Totéž i v obci být musí, poněvadž

i obec je společnost. I v obci tedy má ten, kdo více přispívá k obecnímu dobru, buď si to penězi (daněmi), nebo prací svou, aneb jiným jakýmkoli způsobem, větší podíl dostávat z výhod obecních. Aneb obráceně řečen, kdokoli chce v obci větších výhod užívat, musí i větší obtíže nést k obecnímu dobru. Daro anebo zpododarmo užívat všelikých výhod a užiteků na cizí útraty a na cizí obtíž je nedůstojné čestného člověka, je buď lupičství, aneb nectné darochlebství.

Občan neznající účele a zřízení (zákonů) obce své, nevědoucí, co se v ní děje, jak se řídí, nechápající celé ústrojí její nemůže také ani dobře znát své povinnosti, tak jako ani svých práv nezná. Taková nevědomost a slepota občanů je však k největší škodě celé obce (ovšem i všech občanů jednotlivých).

Duch občanský, občanské smýšlení chybí v takových obcích, ve kterých občané ve správě obecní žádného podílu a hlasu nemají, o zřízení a oučelech obce nic nevědí, kde se správa veřejně a všem před očima nekoná. Jaký pak div. Že občan nenahlížeje, kterak i jeho obětí k udržení celku nevyhnutelně zapotřebí, nevída náležitěho spojení mezi obtížemi, které pro obecnese, a užítky, jaké od ní bere, poněvadž vždy jen obtíže své (daně a služby) patrně na očích má, prospěch ale ne tak patrně, jaký div, pravím, že se občan takovou obce co nějakou obtíž považovati naučí, a potvrzen ještě v mínění svém nevládností a nespravedlivostí úřednickou (za niž arci obec vždy nemůže), konečně obec za zjevného nepřítelství svého a škůdce drží a nepřátelství proti ní jedná, nemohaje mocí, aspoň lstivě a podvodně?! Tak se tedy v takových obcích, ve

kterých lid úmyslně v nevědomosti obecného zřízení, obecných výhod a příjmů, obecné správy držen je, tentýž lid naučí považovat obecní jmění co jmění ne své, nýbrž cizí a sice jmění bohaté osoby, které to, jak on ve své obyčejnosti myslí, málo uškodí, bude-li o něco ošizen: platit daně je mu nanejvýš obtížné, poněvadž myslí, že on, chudší, dává bohatšímu, jelikož nenahlížeje a nahlížet nemůže, že tyto daně vlastně dává jen sám sobě, jako z jedné kapsy do druhé.

Tak zůstává obec taková vždy jen v zakrnělosti, a občané nemajíce důvěry, nejsou jí oddáni, lehce se proti ní popudit dají a nakloněni jsou vzbouření. Obec sama nikdy vzkvétat nemůže a vždy pozadu zůstává za jinými, a k tomu je vždy v největší nebezpečnosti.

Má-li se však zevrubněji udat účel obce, snadno se ve třech slovech zahrnout může, kteréž jsou jistota, pokrok a svoboda občanů: obec totiž má poskytnout občanům svým co možná nejvíce bezpečnosti proti všelikému hrozcímu zlu (jistota), má jim poskytovat co možná nejvíce a nejsnadnějších prostředků ke všelikému pokroku v dobrém (pokrok), neomezujíc však přitom bez nevyhnutelné potřeby svobodu jejich. Čím více podává obec občanům svým

Jistoty, pokroku a svobody, tím dokonalejší je, žádná však obec co svět světem bude, nepodá úplnou jistotu, nejvyšší pokrok a úplnou svobodu. Ačkoli zřízení a stav obcí v naší vlasti daleko ještě vzdáleny jsou od nějakého stupně dokonalosti, přece i tu se naskytá často dosti příležitostí žehnat prospěch společenské života aneb aspoň si výhody jeho přát.

Keltové oslavili svátek na Lipnici

Lipnice nad Sázavou (kid) • Jeden z největších keltických svátků našem své místo v našem kraji. Do Lipnice nad Sázavou přijelo oslavit Beltine přes 2500 příznivců keltské kultury. V noci z 30. dubna na 1. května zde bylo součástí programu mimo jiné vystoupení hudebních skupin a tanečních souborů, vyvrcholením programu byla pohanská svatba.

Beltain je v keltském kalendáři svátek nadcházejícího období plodnosti, slaví se zejména ohněm a hudbou. V České republice příznivci keltské kultury slavili už podvanácté, potřetí na Vysočině. Kelty hostila nejprve Telč, pak Náměstí nad Oslavou a letos Lipnice.

Parní mašinka vyjela naposledy

Sázava (kid) • Stovky lidí se rozloučily s výletními vlaky na trati Sázava – Přibyslav. Železnice sloužila výhradně výletním vlakům, patřila k nejdělnějším v Česku a vedla velmi malebnou krajinou. Za zrušením stojí především ekonomické důvody. Rozlučkovou jízdu šesti vagonů vedla parní lokomotiva.

Lidé vysadili jeřabinovou alej

Kamenice nad Lipou (kid) • Nové stromy lemují oblíbenou vycházkovou trasu obyvatel Kamenice nad Lipou. Lidé si sem vysočinské jeřáby vysadili sami, aby nahradili před lety vykáčenou alej.

Správné znění tajenky zašlete na adresu redakce do 18. května. Tři vylosovaní obdrží zajímavé ceny.

Vyluštění z minulého čísla: Ve městě Telč – a nejen v něm – je k vidění prvek domovní architektury, zvaný sklípková klenba.

Výherci z minulého čísla E. Dohnalová, Jihlava, J. Miková, Proseč – Obořiště, Pelhřimov a M. Koten, Humpolec získali psací soupravu, speciální poznámkový blok a nafukovací míč pro letní dny.

OSOBNOSTI NAŠEHO KRAJE

František Maria Alfréd hrabě Harrach

* 1870 Velké Meziříčí

† 1937 Velké Meziříčí

Potomek významného šlechtického rodu se narodil na rodinném sídle ve Velkém Meziříčí. Byl velmi všestranným člověkem, působil v řadě institucí a stal se mecenášem kultury a sportu. Jako pobočník následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este doprovázel arcivévodu na manévry do Srbska a v jeho automobilu byl na následníka spáchán atentát. Harrachův kapesník s krví zastřeleného vévody je v meziříčském zámku vystavený. Jde vlastně o první krev,

prolitou v první světové válce. František Harrach byl odborníkem v lesnictví a rybnářství, byl dokonce přijatý za řádného člena Československé akademie zemědělské. Kromě ekonomických a politických aktivit zabrousil i na dráhu literární. V jeho pozůstalosti se dochoval cestopis a divadelní hra.

Informace jsou převzaty z publikace *Luboše Göbla Osobnosti Vysočiny*, vydané za podpory Fondu Vysočiny.

Město Počátky je zmiňováno již v roce 1285. Najdete zde barokní kostel a barokní domy, též muzeum a (viz 1. tajenku) básníka (viz 2. tajenku).	autor: rich	Kazit	Předložka	Rudné doly zkr.	Neznámý původce	Mladá ratolest	Vůdčí myšlenka	Vodní hlubina	999 řím. číslicemi	Kabát kyrysničí (kóysí)	Značka něm. automobilů	Smetati	Útočit
	Korigovati									Tělocvičné nářadí			
	1. tajenka									Představený kláštera			
	Československé aeroliny zkr.									Ohon			
	Souhvězdí zvířetniku	Vnitrozemský stát v Africe			Červená skvrna na kůži				Město v USA				
		Amoleta			Město v Mali				Šupina zřehavělo kou odětající při kování				
Část skeletu			Nejmenší buvol	Tchán židovského krále Heroda				Železná ruda					
Německy „babička“			Asijský lidový pěvec				Německá karetní hra					Zájmeno ukazovací	
			Stepliči citoslovce				Lovecký pes					Největší morav. rybník (296 ha)	
Předložka		Mimo				Hudební skladba				Angl. zkr. pro námořnictvo			
		Bod v džudu				Švédská hud. skupina				Asijský stromový savce			
Jméno herce Hardyho						Vodácký pozdrav				Příbuzná			
						Anglicky „dub“				Předpověď výsledku			
Reptání				Ochrana zboží					Vytáhnout zbraň z pochvy				
				SPZ Rakovníka					Základní organizace zkr.				
2. tajenka													
Zájezdní orientační hostinec			Krátké kabáty					Hrát kopanou					Pomůcky: Akor; Aretas; han; kolet; NAV; oak; Olema